

DE POSTRIJDER

Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEÉ, uitgever en eigenaar van dit blad.

De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.

Abonnement

6 francs per jaar.
Een blad afzonderlijk 15 centimes.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen 15 centimes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

DER PROVINCIE LIMBURG.

TONGEREN, DEN 6 JANUARI.

Van alles wat.

De zaak Peltzer is toch eindelijk afgelopen. De gezwoeren van het Assisenhof van Brabant hebben hunne plicht verstaan : recht is geschied ; alle goedmoedigen zijn ontlast ; alle angst en vrees is verdwenen ; de twee Peltzers zijn ter dood veroordeeld, als vuige moordenaars. Al hunne listen en pogingen hebben hen toch niet kunnen doen vrij spreken.

En het ongelukkig slachtoffer van dien laffen sluipmoord is gewroken. M. Bernays, dien de tegenpartij zoodanig heeft weten te bezwadden met de snoodste bedelingen, M. Bernays die zijne vrouw zelve tegen hem gehad heeft, zijn bloed zal voortaan geen wraak meer ten Hemel roepen ; de moordenaars zijn gestraft. En Endé, het kind dat hij zoo geerne zag, als het later hooren zal dat zijn vader is vermoord geweest, zal ook weten dat hij niet plichtig was, maar dat hij slachtoffer was van eene roekelooze misdaad.

Ja, zij zijn veroordeeld tot de dood. Ongelukkig nogtans, dat zij maar woorden : bij ons bestaat de doodstraf niet meer tenzij op het papier. Het was daarom ook dat Leon Peltzer zich niet kon inhouden van grimachen als er hem voorgelezen werd dat hij op eene der openbare plaatsen van Brussel de doodstraf zou ondergaan, wetende dat het maar eene ijdele formule is, en dat hij misschien bij eenige jaren zal vrij loopen. Het is jammer nogtans dat die wet bij ons niet uitgevoerd wordt gelijk bij andere volken, en dat men altijd medelijden heeft, niet met de ongelukkigen die vermoord zijn geweest, maar met de moordenaars, die eens vrijgelaten, bijna altijd hun moorddadig leven herbeginnen.

Een woord nog om te eindigen. Het ongelukkig proces dat komt af te loopen moet iedereen tot les strekken. Het toont wat het huisgezin wordt zonder religie, die er zoo noodig is om alle oneenigheden te verwijderen ; het toont waar eene opvoeding zonder God uitkomt ; het toont wat de onafhankelijke zedeleer beteekent ; het toont eindelijk waarvan de broeders der vrijmetselarij bekwaam zijn. Mocht het ten minsten dit goed te wege brengen nevens al het kwaad dat het gesticheeft ! En mocht de straf die de veroordeelden moeten ondergaan hun zaiige gedachten imboezemen, en hen tot den rechten weg brengen !

Het volgende verdient nog herhaald te worden.

Als Leon Peltzer nog naar het gemeentecollege ging te Verviers, was zijn grootste vermaak beeltenissen van O. L. Vrouw mede te dragen, en er, in de tegenwoordigheid zijner medegezellen, op te spuwen, en aan de Moeder Gods de lelijkste namen te geven die men kan uitdenken.

In 1874 wanneer de katholieken wonnen in de kiezing te Verviers, stelde Armand Peltzer een O. L. Vrouw beeld op den balkon der *Negen Provinciën*, en na er den spot mede gedreven te hebben, sloeg hij het hoofd af der H. Moeder Gods, niettegenstaande het geroep en het getier van het volk, dat deze afschuwelijke zaak zag. Acht jaren later werd hij veroordeeld om onthoofd te worden.

Diezelfde Armand Peltzer, als hij nog jong was, zei : ik wensch maar een ding, dat is van 1 miljoen rijk te zijn, om met mijn fortuin het *katholicismus* te verpletteren.

De rechtvaardige wraak Gods, heeft die 2 hoovertige booswichten getroffen.

Gambetta is dood en onze liberale pers grijst over dien zoogezegden *minuten* staatsman heete tranen. Wij begrijpen dit : Gambetta was de uitvinder van de spreuk *het klerikalisme is de vijand*, en die oprecht liberale spreuk moest Gambetta tot den afgod van het belgisch liberalisme maken.

Wij zullen geene bloemen op dat lijk strooien : de man verdient ze niet ; zijn naam was overdreven en vals en dit is wel gebleken toen hij, geroepen om zijn *grand ministère* in te richten, jammerlijk door de mand viel en zoo diep viel dat zijne onverwachte dood zelfs geen indruk meer maakte.

Gambetta was dood voordat hij gestorven was.

Twaalf of veertien jaar geleden kende men Gambetta slechts in de koffiehuisen, waar hij *bocks* kwam drinken, tot dat de zaak Baudin hem in het helder licht bracht en de *blague* bij hem aanvulde wat hem aan degelijke kennis ontbrak.

Overigens 't is geen geheim hoe in onzen tijd zekere bewegens, door hunne stoutmoedigheid tot de hoogste plaatsen raken.

Dit was het geval na Sedan, toen hij zoo gezegd de *nationale verdediging* ging inrichten, en met eenen ballon uit Parijs trok om, na te Bordeaux op eene miraculeuze wijze fortuin gemaakt te hebben, in Spanje zijnen tijd in weelde te gaan slijten — terwijl Parijs honger leed.

Gambetta, in Frankrijk terug gekeerd, heeft er meer roem verkregen door zijnen kok Trompette, dan door zijne politieke keuken, waarvan het recept door iedereen geraden werd ; hij vervolgde de Kerk en de geestelijkheid, omdat de socialisten niet zouden denken aan het maatschappelijk vraagpunt.

Een oogenblik was hij de leider der republikeaanse partij en de machtigste man van Frankrijk. Van die hoogte viel hij onder den spottlach zijner tegenkanters, die hem over zijne parades, zijne neerlagen, zijne miljoenen, geene scherpe steken gespaard hebben.

Wat zijnen dood betreft, deze schijnt alweer iets van dien aard, waarin er zoovele in onzen tijd komen stikken : *question de femme*, wijverij, zooals de honorabele Armand zeggen zou, en 't geen in de nieuwmodische hooge wereld als heel eerlijk aanzien wordt.

Wat zal er ten slotte van Gambetta overblijven.

In politiek het woord van Thiers *le fou furieux* (razende zot.)

In slotsom der politiek, de bedreiging *se soumettre ou se démettre* (zich onderwerpen of afstand doen.)

In financiële operaties zijne miraculeuze miljoenen.

In zedelijkheid, *question de femme* (wijverij).

De belgische Kamers zijn voor het oogenblik ledig ; onze kamerheeren zijn 't huis tot in de laatste dagen dezer maand.

Zoohaast zij te Brussel zullen terugkeeren zullen zij zich bezig te houden hebben met den priesteroorlog ondernomen door het gouvernement.

M. Bara gaat honderde pastoors en kapelaans afschaffen. Aan de eenen neemt hij hun tractement af omdat volgens hem de tractementen te hoog zijn, de andere zendt hij 't huis zeggende dat zij Hollanders zijn, aan anderen alweer verwijt hij van de schoolwet bestreden te hebben, op nog al andere plaatsen schaft hij de bediening van kapelaan af omdat de bevolking niet groot genoeg is om de hulp van eenen kapelaan te vereischen. Eindelijk het algemeen voorwendsel om de pastoors en kapelaans af te danken dat is de noodzakelijkheid van spaarzaamheden in te voeren.

Maar alvorens spaarzaamheden te doen op het budget van eerediensten, alvorens met honderde kapelaans af te schaffen, dunkt ons dat men eens moest onderzoeken of men niet goed zou doen van spaarzaamheden te maken in andere vakken van het bestuur waar het geld veel liberaler verteerd wordt dan bij de kapelaans.

Is het niet belachelijk van te hooren uitroepen dat er op de dorpen 1500 en in de steden 3000 zielen noodig zijn om recht te hebben op eenen kapelaan ? Wij vragen aan die zelfde ministers hoeveel kinderen er noodig zijn om eene gemeente recht te geven op eenen schoolmeester ! Er zijn met honderde ledige scholen en alle dagen ziet men in die scholen onderwijzers en onderwijzeressen benoemen, zonder te spreken van de hulponderwijzers. En dat moet burger en boer betalen.

Volgens hetgeen de *Gazette* van Brussel meedeelt, zullen de gemeenten van het land binnen kort eenen omzendbrief ontvangen van het ministerie, die haar zal berichten dat de algemeene kas de reken laat zien, gelijk een doodverstet zonerfrak den maad.

In dien toestand zegt de *Gazette* is er niet meer te hopen nog langer de toelagen te bekomen, die sedert vier jaar in den zak van onze officieele schoolmeesters scholen neervielen.

Van 1 Januari 1883 af laat de toestand der financiën niet meer toe, om deel te nemen in den aangroei der uitgaven, die voortkomen uit de traktementen der schoolmeesters.

De toelagen die nu bestaan zullen behouden blijven — zoolang het duurt ! — maar op nieuwe toelagen is er niet meer te hopen tenzij voor nieuwe scholen.

Welnu dat is alweer eene halve beken-tenis, dat de ramp in onze financiën voortkomt van het officieel onderwijs ; maar het nieuws zal niet welkom zijn in de wereld der officieele schoolmeesters, waarvan er zijn die zooals men weet gedurig met de handen open staan.

Men weet nu eens en vooral dat er 25 a 30 miljoen te kort is in de liberale kas, en dat die goede en brave belastingbetalers dat overgroot gat met hunne goudstukken zullen moeten stoppen ; want aan sparen of bezuinigen valt niet te denken.

Eenige maanden geleden zou het deijzerenweg geweest zijn, die het tekort ging aanvullen.

Men heeft nu bevonden dat daar niet veel te doen is en men zal alweer bij den handel terecht komen ; dat is overigens meest altijd de « melkkoei » geweest wanneer men te Brussel schraaf in de kas was.

Het schijnt dat men niet alleen de koffie, maar ook de tabak, den suiker, den jenever, de petrool hooger zal belasten, vooral den koffie. Welnu ziehier eene heel juiste opgaaf van den toestand van den handel :

« Het oogenblik is inderdaad schoon

gekozen om dit produkt te belasten ! De koffie is in daling en buitengewoon goedkoop. De daling is 40 p. c. sedert twee jaar.

Men wil ook de petrool belasten ; maar hier, meer nog dan met de koffie, zal men het volk treffen en het zal nogmaals de kleine man zijn die het gelag zal moeten betalen.

Ook de tabak dien men reeds zoo zwaar getroffen heeft in 1880, zal eene nieuwe belasting te dragen hebben, en men zal van stap tot stap wel tot de regie geraken.

De alcohol zal zonder den minsten twijfel op nieuw belast worden, doch volgens de *Gazette de Liège* zou men geene nieuwe belasting op den suiker laten, ten minste indien men op een ander manier geld kon vinden.

Met den suiker hooger te belasten, zou men die nyverheid totaal ten onder brengen en daarenboven nog den landbouwer, die in de betwortelcultuur nog een middel van opbrengst vindt.

En als men denkt dat heel ons financieel stelsel ten ondersten boven geworpen wordt om de dwaasheden der logie, in zake van onderwijs, te voldoen ! Men had een goed onderwijs, men had goede financiën — en een ander wordt moedwillig vernield en bedorven om den haat te voldoen, die de priesterjagers tegen de Tien Geboden hebben !

Volgens de liberale gazetten beweerden, waren de kloosters in België zoo rijk dat de *erlijke* straatpolitiekers zich de lippen lekten tegen het oogenblik, dat zij de hand op die bezittingen konden leggen.

Weet ge wat volgens de statistieken van het gouvernement de kloosters bezitten ?

Belgie heeft eene oppervlakte van 2 miljoen 945,516 hektaren, en daarvan bezitten er de geestelijke gestichten, och arme, 805.

Maar de gebouwen die er staan ? Dat is niet veel beter, dewijl het beoep van het kadastraal inkomen slecht gerekend is op 5878 fr. 60 c.

Gerekend naar evenredigheid der andere bezitters, zouden de geestelijke gestichten in België moeten bezitten 12,000 hektaren, met een kadastraal inkomen van 800,000 fr.

Men ziet wat valsche opstokingen de liberale pers gedurig doet als zij van den rijkdom der kloosters spreekt ; ook doet zij dit slechts om de aandacht af te leiden van de liberale rijkdaars, die overal het vet van de soep schuimen, zooals in mijnen, in groote bankiershuizen, in groote industriële ondernemingen, in scheepvaart-inrichtingen, enz.

smid ; in den beginne had men natuurlijk niet veel vertrouwen in een vreemdeling, die niet met kameraden naar de herbergen ging en niets van zijn vorig leven vertelde. Dan moet ik u ook bekennen, dat het Huis der Hekserij voor mij geene aanbodding was. Vies menschen durfden in het huis der heidin niet komen, en, indien een der kameraden het niet met wijwater besproeid had, om er den duivel uit te jagen, dan zou nooit een kristenmenschen van dit land er den voet in hebben gezet... Maar Huguette ging dikwijls naar de kerk en wanneer de menschen van Rouaan haar met haar kind zagen, dan hielden zij het voor zeker, dat de duivel voor goed van ons huis had afscheid genomen. In de plaats van de heidender tooverij kwam bovendien zuivere witte kalk. En nu sedert de twee jaren, dat ik nu huis bewoon, zijn er al veel fatsoenlijke vrouwen en mannen in ons huis geweest en het heeft ons niet aan werk ontbroken.

— Wel, dat is goed, zeer goed ! zegde Jacquet. Maar wees op uwe hoede, mijn vriend, tegen alle overdriving. Het kan nooit geen kwaad, dat het huis zijn slechten naam verliest. Maar er moeten toch niet te veel vreemde bezoekers in komen. Dit huis heeft gelijkenis met ons geweten. Er zijn in beiden geheimen.

— Geheimen ?

— Ja zeker ! Ik sprak niet van de geheimen der heidin. Nadat die dwaze meid met hare beide vriendinnen Blancquienne en Demis-le-verbaud was, heb ik het gekocht voor zeer weinig geld. Ik wist wel, dat ik het aan niemand kon verhuren, omdat er niemand in zou willen wonen. Maar daarom juist heeft het mijne eene zoergoede plaats te zijn, om eenige zaken te begraven en te verbergen, welke iedereen niet behoeft te kennen.

— Dus, vroeg Donaat, in dit huis zijn...

— Gij herinnert u, viel Jacquet hem in de rede, terwijl hij zijne beenen bij het vuur uitstreekte en met zijn hand over de knieën wreef, gij herinnert u, dat ik u, twee jaar geleden, op een nacht in het bosch van Châteaufort ontmoette.

— Zwijg ! zwijg ! stamelde de wildstroeper.

— Hoe gaat het met het werk ? vroeg Jacquet op onverschilligtoon.

— Ik kan daarover niet klagen, hernam de

— Bij alle duivelen der hel ! Mijn vriend, zegde de binnentredende, gij laat uwe gastvrienden lang wachten, voor gij hen de deur open doet. Of ontvangt gij misschien liever geen bezoekers ?

— Jacquet, hernam Donaat, Jacquet, zijt gij hier ? Wie had dat kunnen denken ?

— Wel ik mag toch wel het plezier hebben van in mijn eigen huis eens te overnachten, ofschoon gij als de eigenaar van deze woning waarschijnlijk wordt beschouwd.

— O, zegde Donaat, ik zal nooit vergeten, welke diensten gij mij hebt bewezen, door mij

van uwen jeugdigen leeftijd te verschaffen. Ik wil, dat gij een flinke, sterke jongen wordt, die in 't iijzer werkt gelijk ik. Gij moet een vroolijke levenslustige knaap worden, die altijd een lied op de lippen heeft en zorg draagt dat er altoos geld genoeg in zijn beurs is. Gij zult mij beminnen ! De jongens houden altijd het meest van hun vader. Gij zult mij kinderlijken eerbied toedragen, want gij weet niets, volstrekt niets van hetgeen er gebeurd is. En 't is zoo gelukkig, wanneer men door zijn kind geacht wordt, mompelde de ongelukkige vader, terwijl hij het ijzere werktuig uit de handen liet vallen, hetwelk hij polijste.

Door dit geras werd Dzier wakker ; hij keerde het gelaat naar zijn vader, strekte de armpjes naar hem uit, sloeg deze om zijn hals en riep : Vader ! Vader ! en dan sluimerde de kleine weer in.

Op hetzelfde oogenblik hoorde Donaat, dat een wagen over de kasseien der helling van Sint-Catharina kwam aangereden. Wie zou zoo laat in den avond hem kunnen komen bezekken ? De nieuwsgierigheid van Donaat was opgewekt, en het zacht gehinnik van een paard overtuigde hem weldra, dat hij zich in zijn vermoeden niet vergist had.

Een paar oogenblikken later dreunden er drie slagen op de deur van het Huis der Hekserij.

Donaat beefde ; hij vreesde een naderend gevaar ; maar tegelijkertijd kwam hem eene herinnering voor den geest en na een oogenblik overwogen te hebben wat hem te doen stond, opende hij de deur.

— Bij alle duivelen der hel ! Mijn vriend, zegde de binnentredende, gij laat uwe gastvrienden lang wachten, voor gij hen de deur open doet. Of ontvangt gij misschien liever geen bezoekers ?

— O, zegde Donaat, ik zal nooit vergeten, welke diensten gij mij hebt bewezen, door mij

en liefde zijns vaders ; zijn kind had Donaat met angstbezorgheid, doch zeker altijd met oprechtheid en liefde gekust. Wanneer de vader met somber gelaat huiswaarts keerde, dan begroette hem de kleine met vreugdekreten ; en die kreten van kinderlijke blijdschap deden de rimpels verdwijnen op het voorhoofd van den smid. Het kind kende de macht van zijn glimlach en de kracht zijner gebeden. De kleine begreep dat zijn vader, als was ook zijn gelaat drooggeestig en somber, hem toch innig en met zeer machtige liefde bemiede.

Donaat maakte onophoudelijk nieuw speelgoed voor zijn zoon, en 't mocht daarom betwijfeld worden of Dzier, hoe groot ook Huguette's liefde voor haar kind was, misschien zijn vader nog niet meer dan zijn moeder lief had. Donaat had groote plannen en droombeelden ten opzichte van zijn kind. Hij dacht aan den tijd, dat Dzier groot geworden zou zijn, van hem zijn ambacht of stiel zou leeren of hem op zijne reizen en tochten zou volgen. Wat er van Huguette zach moest worden, daarom bekreunde hij zich minder. Zijne vrouw had hem door hare tranen en gebeden zoo dikwijls gefolterd, dat hij op haar wraak wilde nemen. Die wraaknemng zoude Dzier hem verschaffen. Hij zou het kind gelijk een schat wegvoeren, en geheel ver met dien engelachtigen en achtzinnigen jongeling verwijderd levende, zoude hij trachten de nachten te vergeeten van wildstroeperij en van bloed... Wanneer Dzier eens zou vragen, waar zijne moeder gebleven was, zou Donaat antwoorden : « Zij is dood ! » En dan zou hij ongetwijfeld de waarheid spreken ; want eene moeder, gelijk Huguette, zou niet kunnen blijven leven, wanneer men haar van haar kind scheide.

— Ja, ja ! sprak Donaat bij zichzelf, terwijl hij den gezonden en frisschen knaap beschouwde, ook ik zal eens mijne beurt hebben ; ik zal alleen door u bemind worden ; ik zal u nieuwe luiden laten zien ; wij zullen in Vlaanderen gaan wonen. Al het geld, dat ik win, zal ik besteden, om u schoone kleeden te koop, om u de genoegens

van uw jeugdigen leeftijd te verschaffen. Ik wil, dat gij een flinke, sterke jongen wordt, die in 't iijzer werkt gelijk ik. Gij moet een vroolijke levenslustige knaap worden, die altijd een lied op de lippen heeft en zorg draagt dat er altoos geld genoeg in zijn beurs is. Gij zult mij beminnen ! De jongens houden altijd het meest van hun vader. Gij zult mij kinderlijken eerbied toedragen, want gij weet niets, volstrekt niets van hetgeen er gebeurd is. En 't is zoo gelukkig, wanneer men door zijn kind geacht wordt, mompelde de ongelukkige vader, terwijl hij het ijzere werktuig uit de handen liet vallen, hetwelk hij polijste.

Door dit geras werd Dzier wakker ; hij keerde het gelaat naar zijn vader, strekte de armpjes naar hem uit, sloeg deze om zijn hals en riep : Vader ! Vader ! en dan sluimerde de kleine weer in.

Op hetzelfde oogenblik hoorde Donaat, dat een wagen over de kasseien der helling van Sint-Catharina kwam aangereden. Wie zou zoo laat in den avond hem kunnen komen bezekken ? De nieuwsgierigheid van Donaat was opgewekt, en het zacht gehinnik van een paard overtuigde hem weldra, dat hij zich in zijn vermoeden niet vergist had.

Een paar oogenblikken later dreunden er drie slagen op de deur van het Huis der Hekserij.

Donaat beefde ; hij vreesde een naderend gevaar ; maar tegelijkertijd kwam hem eene herinnering voor den geest en na een oogenblik overwogen te hebben wat hem te doen stond, opende hij de deur.

— Bij alle duivelen der hel ! Mijn vriend, zegde de binnentredende, gij laat uwe gastvrienden lang wachten, voor gij hen de deur open doet. Of ontvangt gij misschien liever geen bezoekers ?

— O, zegde Donaat, ik zal nooit vergeten, welke diensten gij mij hebt bewezen, door mij

HET HUIS DER HEKSERIJ

EEN VERHAAL UIT DEN OUDEN TIJD

naar 't Fransch van

RAOU DE NAVERY.

(7° VERVOLG.)

—>—>—>

IV.

Eene bewaargeving.

Huguette ging het huis uit, terwijl zij haar slapend kind aan de zorg van zijn vader overliet ; de jonge moeder vreesde niets voor Dzier, want wanneer de slaap de oogen van haar engel eenmaal had gesloten, dan werd hij niet wakker voor het uur waarop de dageraad aanbrak. Overigens moest Donaat een werk afmaken, waartoe spoed vereischt werd, en terwijl hij in de benediktinerkamer bezig was met zijne gereedschappen en werktuigen te slijpen, kon er zeker voor Dziergeen gevaar zijn. Want Donaat bemide het kind, gelijk zij zelve het lief had. En inderdaad ! Donaat bemide zijn kleinen jongen op bijzondere en buitengewone wijze. Wanneer hij zijne volle genegenheid niet meer aan Huguette schonk, dan geschiedde zulks, dewijl hij vermoedde, dat zij de sombere zijde zijns levens kende ; het onuitwisbaar verleden stond, als een scheidingmuur, tusschen de twee echtgenooten ; Donaat vreesde dat Huguette nooit het oogenblik zou kunnen vergeten, waarop zij de bebloede handen des moordenaars gezien had. Maar Dzier ? Hij kende slechts de buitensporige teederheid